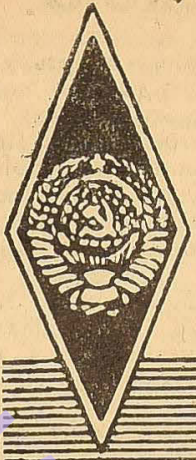

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 23 (1756)

26 ЧЕРВНЯ 1989 РОКУ

Ціна 2 коп.

Випускник-89

Після захисту диплому серед випускниць біофаку: А. Фаломєєва, Т. Похилєнко, А. Шелар, Т. Савченко, Н. Солов'йова. Фото В. ПАЩУКА.

ВАГОМІСТЬ РЕАЛЬНИХ ДИПЛОМІВ

Заочна форма навчання викликає чимало нарікань. Та ось захист дипломних проектів, що відбувся 20 червня на заочному відділенні біологічного факультету університету, показав, що спеціалісти-практики, котрі серйозно поставилися до навчання, представили вагомі дипломні роботи, провели багатолітні дослідження, які мають реальний вихід в народне господарство країни.

Серед кращих дипломів, які пройшли захист в цей день,

деякі були підготовлені під керівництвом професора кафедри зоології і мікробіології Ольги Пилипівни Андрейко. Її світлій пам'яті присвятили свої дипломні роботи Наталя Солов'йова, Тетяна Савченко, Алла Шелар.

Відмінну оцінку отримали також дипломні роботи Тетяни Похилєнко (керівник професор Севаст'янов В. Д.), і Антоніни Фаломєєвої (керівник доцент Фурман О. К.).

[Закінчення на 2-й стор.]

боти з'їзду частину делегатів, що були обрані від київської організації. Основне ядро побойовому настроєної комсомолії столиці на чолі з Михайлом Ратманським напередодні відкриття з'їзду вирушило у Трипілля — на боротьбу з бандою Зеленого.

Не змогли приїхати на з'їзд також молодіжні організації Донбасу, що діяли у глибокому денікінському підпіллі. Зовсім незначна частина деле-

гати військовою підготовкою. Довгими червневими ночами, з гвинтівками в руках делегати патрулювали бруківками Києва, охороняючи революційний порядок, вилучаючи ворожих лазутчиків, закладників і диверсантів. Ця «нічна робота» з'їзду не зафіксована у резолюціях та інших документах. Але саме про неї яскраво розповідають у своїх спогадах О. Ривкін, Л. Болотін та інші делегати. «Вдень—

йшла жадібна до знань пролетарська молодь... По-діловому, жваво проходила робота з'їзду. Ніколи не забути наших дискусій, суперечок...».

Слід сказати, що на першому ж засіданні з'їзду перед делегатами з доповіддю виступив член Політбюро ЦК КП(б)У, Голова Раднаркому України Х. Г. Раковський, який пізніше, в 30-ті роки, був репресований. Делегати із захо-

племням зустріли його. Як і інші факти життя і діяльності цього видатного більшовика, соратника В. І. Леніна, ця доповідь довгий час замозчувалась у нашій історичній літературі. Текст її, на жаль, не зберігся. Деякі витяги з нього були опубліковані у коротких звітах про початок роботи I з'їзду комсомолу України у газетах «Коммунист» (Київ) та «Известия» (Київ) за 27 червня 1919 р. та у книзі Х. Г. Раковського «Боротьба за молодь» (Харків, 1925), яка нещодавно була повернута із спецфонду. Найбільш повний виклад доповіді міститься у книзі одного з перших літописців комсомолу України, делегата I з'їзду О. М. Білокриницького «В один союз» (Харків, 1925 р.). «Вся доповідь його, стомленого, змореного від нічної роботи...», — писав він, — яскрілася майже юнацьким запалом та бажанням перемогти будь-що».

З'їзд з гвинтівкою

(ДО 70-РІЧЧЯ ПЕРШОГО З'їЗДУ КОМСОМОЛУ УКРАЇНИ).

гати пробилась до Києва з Катеринославщини, Полтавщини. Найчисленнішу в той час організацію Харківщини (1200 комсомольців) представляла одна Поліна Перла, яка прибула до Києва задалегідь як секретар Оргбюро по скликанню з'їзду. «Незважаючи на найширший мандат... — з гірким юмором згадує делегат Волинської Організації, член Оргбюро І. Руднев-Разін, — місце одержав лише на даху теплушки... Шлях від Житомиру до Києва... бадьоро відмахали за 8 днів. По дорозі декілька разів ешелон наш зазнавав обстрілу».

Більшість делегатів з'їзду — це бійці й командири Червоної Армії, підпільники і партизани. Багато з них прибули із зброєю, щоб по закінченні з'їзду повернутися на свої бойові позиції. Виступи делегатів, гострі дискусії на з'їзді неодноразово переривалися повідомленнями про події на фронтах, злодіяння денікінців, про загибель товаришів. З наближенням фронту до Києва активізувалися контрреволюційні елементи у самому місті. У президію з'їзду надходили сигнали про підготовку ними диверсій, терористичних актів. Тому делегати утворили так звану «з'їздівську роту» I-го резервного Комуністичного полку, що розміщувався у будинку колишнього інституту благородних дівчат (нині — Жовтневий палац культури). Тут жили майже всі делегати, тут же, у подвір'ї, вони займа-

засідання, вночі — за гвинтівкою», — так характеризує режим роботи з'їзду С. Білокриницький. «З гвинтівкою сиділи і слухали доповідачів, — згадує І. Руднев-Разін. — Не розлучаючись із гвинтівкою, виходили на трибуну і брали слово...».

«З'їзд з гвинтівкою» — під такою назвою й увійшов він на скрижалі історії.

У творчій атмосфері зіткнення різних поглядів, а часом і завзятих дебатів вирішувалися основні питання порядку денного з'їзду: Про Програму і Статут спілки, про взаємовідносини із Комуністичною партією та РКСМ, про відношення до інших (непротетарських) організацій молоді, про роботу на селі та ін. «З великим хвилюванням, — згадує Л. М. Болотін, — слухали делегати доповідь з місць. Мало хто з нас у ті далекі роки комсомольської юності міг похвалитися своїм ораторським мистецтвом. Але там, де часто не вистачало слів, нам допомагав запал щирих сердець. З виступів делегатів поступово вимальовувалася загальна картина діяльності перших комсомольців України... Делегати розповідали, як молоді героїчно боролися на фронтах громадянської війни і чинили опір ворогові у підпіллі, як сміливо виступали тисячі юних комунарів на боротьбу з бандитизмом, як організували вечірні школи, різні курси, бібліотеки, клуби, до яких великими масами

У затверджених з'їздом документах наголосувалося на тому, що комсомол України є складовою частиною РКСМ і працює під загальнополітичним керівництвом Комуністичної партії, але «будучи незалежним в організаційному відношенні». Особливо підкреслювався пролетарський склад Спілки. З'їзд навіть затвердив відповідну назву організації, яка дещо відрізнялася від загальноросійської — Комуністична Спілка Робітничої Мо-

лоді України (КСРМУ). Однак таке рішення практично зачинило двері до комсомолу представникам передової молоді, що навчалася. Ця помилка була виправлена на II з'їзді (травень 1920 р.), який прийняв рішення про нову назву організації — Комуністична Спілка Молоді України (КСМУ). Сьогоднішня назва — Ленінська Комуністична Спілка Молоді України (ЛКСМУ) була затверджена на V-й конференції комсомолу України, яка відбувалася 2—7 липня 1924 р. у Харкові.

Більшістю голосів I з'їзд комсомолу України прийняв резолюцію про безкомпромісну боротьбу проти різних непротетарських, націоналістичних організацій молоді, що маскували свою сутність «комуністичними», «соціалістичними» та іншими назвами, претендуючи на «незалежність» юнацького руху. Разом з тим, на вимогу частини делегатів рішенням з'їзду допускалося створення всередині організації Спілки автономних національних груп — виключно з метою проведення агітаційно-пропагандистської та культурної роботи серед трудящої молоді рідною мовою.

У заключний день роботи з'їзду 1 липня 1919 р., був обраний перший ЦК комсомолу України, до якого увійшли: Павло Воробієв-Семенов (Київ), Федір Гроза (Миколаїв), Микола Заводчиков (Чернігів), Павло Коломієць (Конотоп), Давид Лapidус (Херсон), Михайло Окулик (Житомир), Поліна Перла (Харків), Ісаак Ткач (Київ), Олександр Яколев (Одеса). Після з'їзду була створена президія ЦК у складі П. Воробієва-Семенова (голова), П. Коломієць (зам. голови) і П. Перли (секретар).

[Закінчення на 2-й стор.]

Попереду-життя

НА ПИТАННЯ НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА ВІДПОВІДАЄ ВИПУСКНИЦЯ АНГЛІЙСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ФАКУЛЬТЕТУ РГФ ІННА ОТКОЛЕНКО.
— Щойно залишилися позаду найбільш напружені випробування — випускні экза-

Вагомість реальних дипломів

Оскільки теми дипломних робіт, вибрані заочниками, торкаються сфери їх професійної діяльності, дипломники висвітлили широкий спектр проблем, що входять в компетенцію спеціалістів-зоологів.

Зокрема, Наталя Солов'йова, яка працює у відділі робітничого постачання міста Білоярського Тюменської області, дослідила розповсюдження і діагностику гельмінтів, що викликають захворювання опісторхоз серед населення Білоярського району. Нині Об-Ір-тиський басейн — найкрупніше в світі вогнище цього захворювання. Опісторхоз посідає провідне місце в крайовій паталогії Півночі Західного Сибіру вже протягом півстоліття. Причиною зараження є риба, що добувається в назколішніх водоймищах. В райцентрі Березово діє рибзавод, продукція якого відправляється в центральні райони РРФСР, на північ Тюменської області. Зараженість людей з кожним роком зростає. Максимальні ураження виявлені серед корінного населення — ханти та мансі (близько 25 процентів). Це пов'язано з їх основною діяльністю — рибальством, а також з особливостями харчування — строганина, риба 1—2-денного засолу, ледве при-в'ялена.

Уражені і багато робітників риболовецької, рибообробної промисловості та водного транспорту — за опитом, захворювання пов'язані з уживанням смаженої, солоні та копченої риби.

В регіоні проводиться ряд оздоровчих і профілактичних заходів у відповідності з комплексною науковою програмою «Опісторхоз», мета якої, як відзначила дипломниця, зниження втрат трудових ресурсів. І те, що метою такої програми є власне не здоров'я населення, а зниження економічних збитків, ще раз свідчить про необхідність переглянути ціннісні пріоритети, що склалися в соціальній політиці країни.

На минулому З'їзді народ-

мени. Підсумок сумлінної п'ятирічної праці — університетський диплом з відзнакою. Чи є у вас свій секрет, як стати відмінником!

— Для цього треба відмовитися від багато чого: читати не те, що хочеш, а те, що хочеш — не читати; розвиватися між навчанням і особистим життям, а головне — прагнути того, що тебе цікавить.

— Якою ви себе пам'ятаєте п'ять років тому, на першому курсі? Яку роль відіграв університет у формуванні вашої особистості!

— Пам'ятаю себе наївною максималісткою, яка була твердо переконана, що перед нею відкриваються блискучі перспективи. Головне, що я зрозуміла за ці роки — це те, що мені потрібні відмінні знання, а не диплом з відзнакою. Бо він нічого не дає. Це не песимізм, а визволення від максималізму.

— Що найбільш запам'яталося за ці п'ять років!

— Найщасливішим в моєму студентському житті було перебування в молодіжному загоні в Угорщині, де я знайшла друзів з різних континентів світу. Ще запам'яталась педпрактика в 9-й одеській школі.

— Традиційне питання: яким ви бачите своє майбутнє!

— Традиційне питання вимагає традиційної відповіді — світлим: хочу побачити світ не лише очима Сенкевича і пізнати життя не тільки за підручниками.

Інтерв'ю взяв П. ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ.

них депутатів не раз порушувалося питання про тяжке становище малих народів Півночі, і тема даного дослідження безпосередньо стосується цієї складної і запущеної проблеми.

Один з членів екзаменаційної комісії спитав дипломницю: чому зростає кількість захворювань, адже здавна в цих місцях населення харчується рибою. Н. Солов'йова відповіла, що останнім часом поліпшилась діагностика опісторхозу серед населення.

— Ще раз переконаємося, що біологи дають дані, необхідні медикам. Ці слова члена ДЕК професора К. В. Осташкова можна віднести і на рахунок дипломниці Н. Солов'йової, хоча сказані вони були після захисту Тетяни Похиленко, лаборанта судово-медичної лабораторії ОдВО.

Вперше в Одесі Тетяна провела дослідження з метою виявлення зараженості кімнатного пилу алергенними кліщами, що збуджують бронхіальну астму, невродерміт та інші алергічні захворювання. Такі дослідження проводилися за кордоном, а також в ряді регіонів нашої країни — в Норильську, Ленінграді, Горьковській області, Чебоксарах, Семіпалатинську, Сухумі та ін. На Україні подібні дослідження раніше не проводилися.

Тетяна Похиленко, беручи проби в різних приміщеннях, — в квартирах, лікувальних закладах, військовій казармі — встановила наявність алергенних кліщів у пилу, взятому з подушок в казармі.

Проведена ідентифікація виявлених алергенних кліщів, встановлена незадовільність існуючої методики їх визначення, зроблені відповідні рекомендації.

Голова ДЕК професор В. І. Бабенко відзначив, що Тетяна Похиленко опрацювала значну кількість зарубіжних дже-рел, виданих в останні роки, і що її дослідження має перспективи для подальшого наукового опрацювання.

Проходження цієї роботи і впровадження її результатів у практику могло б захистити від хвороби десятки молодих людей, що проходять службу в армії, а також дати нові розробки лікарям, в яких є гостра потреба у зв'язку з поширенням алергічних захворювань.

Цікаві результати по організації біологічного захисту сільськогосподарських культур від комах-шкідників з одночасним скороченням хімічних обробок представила у своєму дипломі Антоніна Фаломєва. Протягом двох років проводила вона дослідження на полях колгоспу «Дружба» Маловиського району Кіровоградської області і сподівається впровадити отримані результати в практику. Цьому сприяє і реальна ситуація: сьогодні, коли зараженість сільськогосподарської продукції нітратами та іншими хімікатами є серйозною загрозою для здоров'я людей, виникає потреба вирощувати і закуповувати хімічно чисту продукцію по більш високих цінах. А це — крадий спосіб викликати у господарств зацікавленість у використанні біологічних методів захисту врожаю.

Відповідаючи на питання членів екзаменаційної комісії, А. Фаломєва виявила і наукову ерудицію, і широкі знання в практичних питаннях організації сільськогосподарства. Вже сьогодні вона — кваліфікований спеціаліст. Це в рівній мірі стосується і інших випускників біофаку.

Б. ВЕРНІКОВА.

сторінки видання, а також додаткові літературні огляди.

Видання надасть велику допомогу не лише хімікам-органікам і біохімікам, але і спеціалістам всіх суміжних спеціальностей під час пошуку даних про органічні сполуки.

С. КИРИЧЕНКО,
головний бібліограф
НВ ОДУ.

З'їзд з гвинтівкою

[Закінчення. Початок на 1-й стор.].

«В нашій серці натягнуті струни, виклик кинемо нашій судьбі, доб'ємося для всіх ми комуні або з честю вмеремо в боротьбі».

Біля будинку ЦК КП(б)У відбувся урочистий мітинг. З балкони посланців комсомолу вітали партійні й державні керівники республіки. З яскравією напутньою промовою знов звернувся до них Х. Г. Раковський.

Серед тих юнаків та дівчат, які в нашій республіці першими, часто ціною свого життя утверджували безсмертні ідеали революції, — Михайло Ратманський, Любов Арнонова, Йосип Полесський, які були страчені озвірілими бандитами у Трипіллі; Іван Минайленко, який живим був похований денікінцями, і Олександр Черніков та Семен Печеніжський, розстріляні тими ж недолюдками; Данило Самусь, мужності якого вражало навіть В. М. Примаков; Борис Михайлович Туровський, Дора Любарська, Іоля Барг, Іда Краснощокіна, Тамара Мальт, які

гідно прийняли смерть у катівнях білогордської контррозвідки; Йосип Шпиндяк, замучений григор'євцями; Петро Поляков, вбитий петлюрівцями; Овсій Куценко, який своєю мученицькою смертю врятував партизанський загін на Катеринославщині; Григорій Піанев, Деніс Ничипуренко, Зінаїда Патрікеєва, що виділялися хоробрістю навіть серед найодчайдушніших бійців Першої Кінної та інші.

Багато з організаторів та перших керівників комсомолу республіки, в тому числі делегатів «з'їзду з гвинтівкою» (П. І. Воробйов-Семенов, С. Д. Височиненко, С. М. Білокриницький, С. Й. Ігнат (Ейнгорн), З. Ф. Таран, Д. А. Учитель (Крамов), С. П. Урицький та ін. стали жертвами сталінських репресій 30-х — початку 50-х років.

Розповіді про героїзм та самовідданість комсомольців України першого покоління, відтворити їх живі образи — професійний обов'язок істориків, письменників, діячів мистецтва.

Г. СТРЕЛЬСЬКИЙ,
С. ЯЗВІНСЬКА,
кандидати
історичних наук.
(Київ).

ЕКОЛОГІЯ І МОЛОДЬ

Ми підійшли до екологічної безодні. Людськість досягла межі у найжиттєвіших показниках існування: повітрі, воді і ґрунті.

Упорядковувати планету Земля необхідно всім землянам. У цій справі головна роль належить молоді. Вона найсильніша, найініціативніша, працездатна й екологічна частина суспільства.

Про це свідчить безліч прикладів. Хотілося б зупинитися лише на одному — досвіді ленінградського молодіжного природоохоронного руху.

Склад тамошніх екологічних груп — від 3-х до 15-ти чоловік. Їм допомагають громадські працівники й активісти. Групи мають у своєму розпорядженні фінанси за рахунок пожертвувальників громадян і організацій, від проведення суботників, благодійних концертів і виставок, читання лекцій, виконання замовлень у вирішенні екологічних проблем громадян і організацій і т. д.

В основі їхньої екологічної роботи — оперативне-рейдова діяльність, попереднє розслідування, організація опорних пунктів. Члени екологічних груп користуються повноваженнями громадського інспектора ВТОП. Учасник екологічної групи має право затримувати на місці дії порушника правил природокористування, скласти на нього протокол на встановлений зразок і передати справу у відповідні інстанції.

У діяльності екологічних груп важливу роль відіграє наукова і пропагандистська робота. Серйозну проблему в Ленінграді представляли попелевідвали, які залишалися від ТЕЦ, котрі опалювалися вуглем. За участю Бюро екологічних розробок були створені кооперативи по розробці цих відвалів і виготовленню із попелу будівельних блоків. Місто одержало і будматеріали, і нові майданчики під забудівлю.

Екологічні групи, Бюро екологічних розробок проводять свою роботу, контактуючи з виконкомами районної, міської та обласної Рад, взаємодіють з комсомольськими групами депутатів.

Цей передовий досвід ленінградського молодіжного природоохоронного руху розглядався на першій установчій Всесоюзній конференції «Екологія і молодь», яка нещодавно відбулась у Москві. Головна її мета — консолідація різноманітних екологічних рухів у нашій країні. На конференцію прибули представники різних екологічних груп і регіональних екологічних рад, формальних і неформальних рухів захисту оточуючого середовища.

Всесоюзна конференція проголосила програмний принцип «Природа — Товариство —

Людина», котрий відображає науковий підхід до вирішення екологічних проблем, дає можливість зосередити всі наші зусилля, щоб повітря, вода і ґрунт стали чистими; атмосфера, гідросфера і літосфера — життєздатними, а суспільство і людина — здоровими, працездатними.

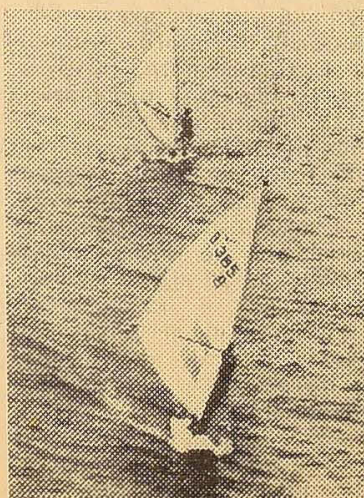
Конференція створила Всесоюзне добровільне екологічне товариство, засноване на федеративному принципі упорядкування. Свою діяльність товариство здійснює у відповідності з Конституцією СРСР, союзних і автономних республік, міжнародно-правовими, зобов'язаннями СРСР і Статутом Всесоюзного товариства.

Мета і форми діяльності Всесоюзного добровільного екологічного товариства — збереження і поліпшення екологічного середовища, відстоювання у політичній і господарській діяльності принципу пріоритету екології; сприяння виконанню природоохоронних законів СРСР і підписаних СРСР міжнародних договорів по охороні оточуючого середовища; співробітництво з органами і організаціями у справі досягнення цілей екологічного руху. Визначені фінансові, юридичні й економічні справи Всесоюзного товариства.

Перша установча Всесоюзна конференція «Екологія і молодь» відкрила шлях до консолідації екологічного руху як індивідуального, так і колективного, створила всесоюзну структуру екологічного руху і зробила колективний внесок у розвиток демократії, гласності і перебудови.

Всесоюзна конференція пройшла за ініціативою журналу «Сельская молодежь» при сприянні ЦК ВЛКСМ, Академії наук СРСР, Держагропрому РРФСР.

О. ЄФИМОВ,
делегат конференції.

Нова книга

Видавництво «Хімія» закінчило випуск нового довідкового видання «Общая органическая химия»: в 12 томах, переклад з англійської.

Видання, підготовлене англійськими вченими, є по суті, фундаментальною енциклопедією органічної хімії, яка охоплює

лює всі розділи органічної хімії і важливі розділи хімії природних сполук. У довіднику наведені властивості, методи дослідження, реакції і синтези органічних сполук.

У дванадцятому, допоміжному тому вміщені «Вказівники реакцій» і «Вказівник реагентів». За їх допомогою можна швидко знайти потрібну реакцію і реагенти, які беруть в ній участь, з вказанням тома і

ВМЕСТО ПРЕДИСЛОВИЯ

«Члену Политбюро ЦК КПСС
Председателю Идеологической
комиссии тов. В. А. Медведеву.

Глубокоуважаемый Вадим
Андреевич!

В течение последних трех
лет я неоднократно обращал
внимание местных партийных
органов вплоть до первого
секретаря обкома на серьезное
неблагополучие в Одесском
государственном университете.

Однако, они не проявили
желания должным образом
заняться этим вопросом, ограничиваясь или констатацией,
что «перестройка еще не коснулась ОГУ» или, в лучшем случае, сдерживанием чересчур ретивых организаторов кампании по использованию спекуляции на демократии и коллективизме против тех многочисленных людей, которые пытаются встать на путь претворения перестройки в реальные дела.

В настоящее время Одесский университет все больше и больше переходит во власть малограмотных, бездарных и нечестных любителей легкой наживы. Пора применять решительные меры, чтобы остановить этот процесс и направить Одесский университет на путь истинного обновления.

Проиллюстрирую изложенные выше общие соображения на конкретных фактах.

В последние 3—4 года за грубое нарушение Положения о высшей школе и злоупотребления своим служебным положением, вскрытые в основном мною и доц. Матвеевко Т. И. (моей супругой), освобождены от руководящих должностей заместитель декана механико-математического факультета доц. Круглов В. Е., декан доц. Тихоненко Н. Я., ректор проф. Сердюк В. В., первый проректор проф. Тоцкий В. Н., новый декан проф. Плотников В. А., зам. декана доц. Яровой А. Т.

Все перечисленные «руководители», разлагавшие в течение многих лет коллектив студентов и преподавателей университета, освобожденные по собственному желанию, причем некоторые даже с благодарностью, остались работать в университете и продолжают вместе со своими «единомышленниками» заниматься теми же делами. Кроме того, на смену указанным выше лицам поставлены подобные им «деятели». Поэтому положение дел в Одесском университете не улучшается, а расправа над мною принимается все более жестокий характер по всем направлениям. Подтверждением этому служит прямо-таки детективная история с конкурсом на должность заведующего кафедрой геометрии и топологии, которую я создал и возглавляю уже четверть века.

Здесь я прерву цитирование, поставлю только подпись автора письма со всеми титулами: зав. кафедрой геометрии и топологии Одесского государственного университета доктор физико-математических наук проф. Синюков Н. С.

И дату: 8 декабря 1988 г.

Ответ на это письмо мне неизвестен.

1.

Уважаемый Николай Степанович!

Когда 21 апреля с. г. мы встретились в редакции «ЗНК» и Вы спросили, действительно ли я намерен начать журналистское расследование конфликта на кафедре, и по чьей инициативе я решил это сделать, ответил Вам прямо и открыто: пытался сделать это давно, однако прежде партийное руководство университета ловко перекрывало подходы к этому делу.

И только 11 апреля с. г. нынешний ректор университета

профессор Зелинский И. П. официально санкционировал мою миссию.

К этому добавлю, что за 30 лет журналистской деятельности мне не доводилось сталкиваться со столь сложным, казуистически запутанным, мастерски закрученным делом.

По отзывам людей, мнение которых я ценю, Вы — серьезный ученый, имеющий солидный научный багаж.

Не будучи специалистом в вашей области, я, тем не менее, хорошо себя представляю, что не за красивые глаза Вас приглашали для чтения

себя самого; вместо научной работы занимается склоками; никогда не признает своей неправоты, даже если она очевидна; неэтично ведет себя с членами кафедры.

На все предъявляемые ему претензии со стороны кафедры отвечает, что это ложь, что он один говорит правду».

(Выписки из протокола заседания кафедры № 6 от 13 апреля 1989 г.).

Помня, что все сказанное о Вас вашими сотрудниками Вы упорно называете «ложью, клеветой, подлогом и провокацией», я, тем не менее, сошлюсь на объяснительную за-

КАФЕДРА

писку доцента Обозной Э. Д. в комиссии партбюро факультета, созданной решением факультетского партсобрани:

«Н. С. Синюков приписывает только себе все, что достигнуто членами нашей кафедры в научном отношении. Например, в отчете кафедры за 5 лет (1980—1985) практически фигурирует только имя Синюкова. В той части отчета, где речь идет о бесконечно малых деформациях, оснащенных гиперповерхностей аффинного пространства, которые изучались исключительно мною, написано: «В отчетный период Синюковым Н. С. впервые поставлена и совместно с некоторыми другими членами кафедры исследована задача о бесконечно малых...», хотя никогда и нигде Н. С. Синюков не докладывал о таких деформациях и ничего о них не публиковал».

Обратите внимание на корректность, с какой ваши коллеги излагают о Вас свое мнение. В личных беседах с ними я убедился, что никто из них не жаждет мести, в голосе многих улавливалось даже некоторое сочувствие.

Но будем справедливы по отношению к каждой из сторон. У читателей, естественно, может возникнуть вопрос: а как сам профессор Синюков Н. С. оценивает своих подчиненных?

Работая с документами на факультете, я подсчитал, что за последние полтора года только в адрес декана и ректора Вы подали 26 рапортов на своих сотрудников. И многие из них начинаются так: «Прошу привлечь к строжайшей ответственности организаторов и участников саботажа...» (Из рапорта на имя ректора и секретаря парткома от 11 января 1989 г.).

Мне показалось, Николай Степанович, что особую неприязнь Вы питаете к доцентам И. Микешу, подданому ЧССР, и С. Г. Лейко, которого, уезжая в командировку, Вы всегдо оставляли вместо себя руководителем кафедры.

Особое удивление вызывает метаморфоза ваших отношений с И. Микешем. Многие на мехмате помнят, сколько настойчивости Вы проявили, чтобы чешское правительство разрешило Йозефу Йозефовичу остаться в Одессе после окончания университета.

Рецензируя курсовую студенческую работу Микеша, Вы писали: «(им) доказано также, что проективна рекуррентные пространства являются всегда рекуррентными, чем внесена существенная поправка в несколько работ иностранных авторов».

Высоко оценили Вы И. Микеша и тогда, когда представляли его на учено звание доцента.

И вдруг: «В качестве доцента Микеш мог бы работать, если бы работал над собой и не был глубоко недобросовестным человеком». (В беседе со мной 12 мая с. г.).

И далее: «Микеш написал на мою дочь два клеветнических письма в ВАК. Он про-

сто хапуга, рвач, не брезгует никакими способами».

На мой вопрос: «Что дает Вам основания для подобного утверждения?» Вы ответили: «Он все мои идеи ворует, тайно от меня отправляет в редакцию».

Ректору Одесского государственного университета проф. Зелинскому И. П.

Зав. кафедрой геометрии и топологии проф. Синюкова Н. С.

РАПОРТ

Прошу срочно возбудить перед Государственным Комитетом СССР по народному образованию вопрос о

тематической неграмотности автора (а заодно редактора и рецензента). Лейко С. Г. позорит университет своими малограмотными лекциями».

Помните, Николай Степанович, как во время нашей третьей встречи — самой короткой, — Вы в сердцах бросили мне: что Вы лезете в дебри, в которых совершенно не разбираетесь, зачем Микеш показывает Вам эти формулы?

Конечно же, я не разбираюсь в математике. Но зато, кажется мне, в состоянии путем логических рассуждений разобраться в ситуациях, возникающих в математических кругах. Поэтому позвольте спросить Вас: если доцент Лейко С. Г. действительно является таким специалистом, каким Вы пытаетесь его представить, то почему столько лет подряд Вы оставляли его врио заведующего кафедрой и позволяли ему быть научным руководителем диссертации вашей дочери?

Касаясь нравственно-политических качеств С. Г. Лейко, Вы пишете:

«Он (т. е. Лейко — Н. Щ.) на заседании Ученого совета ОГУ по вопросу моей аттестации (23 февраля 1988 г.) огласил ксерокопию несуществующего письма Несмеяновой бывшему ректору Сердюку В. В. (получил ее у Скорохода С. Ф.)».

Я понимаю, Николай Степанович, почему Вам хочется, чтобы такого прыда не существовало в природе. Вынужден Вас огорчить, так как придется прибегнуть к его оглашению:

«Ректору Одесского государственного университета Сердюку В. В.

Уважаемый Виктор Васильевич!

При проверке писем Богдановой Л. И. (матери соискателя М. Д. Константиновского, диссертацией которого руководил Н. С. Синюков — Н. Щ.), поступивших в партийные органы, в ВАК СССР по поводу несостоявшейся защиты кандидатской диссертации ее сына Константиновского М. Д., комиссия Государственной инспекции отметила факты некорректного поведения научного руководителя Константиновского М. Д. профессора Синюкова Н. С.

Ознакомление с деятельностью Специализированного совета К 068.24.10, председателем которого был профессор Синюков Н. С. (до 31 января 1987 г.), позволило выявить серьезные недостатки в его работе, недостатки в организации и проведении предварительной экспертизы ряда диссертаций, в том числе диссертации аспиранта Константиновского М. Д. и дочери Синюкова Н. С. — Синюковой Е. Н.

Соискатель Константиновский М. Д. заявлением от 25.04.87 г. снял свое диссертационное рассмотрение в Специализированном совете для доработки.

Аттестационное дело Синюковой Е. Н., находящееся на рассмотрении ВАК СССР, Государственная инспекция рекомендовала вернуть в спецсовет по месту защиты диссертации для пересдачи двух кандидатских экзаменов. Государственная инспекция ВАК СССР, учитывая вышеизложенное, а также мнение Минвуза УССР не планировать подготовку аспирантов по специальности 01.01.04, считает целесообразным рекомендовать руководству университета не привлекать профессора Синюкова Н. С. к работе по аттестации научных кадров в составе Специализированных советов».

Письмо подписано начальником Государственной инспекции Г. М. Несмеяновой 21.05.1987 г.

11.

Откроем одну из страниц архивных документов. Протокол заседания Ученого совета

[Окончание на 4-й стр.]

механико-математического факультета от 13 апреля 1984 г.
Из выступления профессора Синюкова Н. С.:

«В последнее время в аспирантуру принимаются аспиранты, недостойные быть аспирантами. Примером может служить аспирант декана доцента Тихоненко Н. Я. Цимбалюк Е. П., которая ведет себя недостойным образом, проживая в общежитии».

Доцент Тихоненко Н. Я.: «Аспиранткой, в самом деле, она оказалась слабой. Но что касается ее недостойного поведения, то она в общежитии

не проживает».

Из заявления доцента Бескоровой Л. Л.: «Успеваемость на кафедре геометрии и топологии в последние два года самая низкая среди кафедр факультета. Одной из форм повышения успеваемости, найденной Николаем Степановичем Синюковым, было следующее: в приказном порядке заставлял доцентов, ведущих курс, не ставить неудовлетворительные оценки».

Не буду касаться существа вопроса несостоявшейся защиты диссертации уже упомянутого М. Д. Константиновского. Этот вопрос требует специального исследования. Затрону только некоторые моменты из этой некресивой истории. Когда бывший в то время деканом доцент Тихоненко Н. Я. заинтересовался у Вас, почему не состоялась защита диссертации, назначенной на 14.03.86 г., Вы ответили ему: «В связи с отсутствием первого оппонента профессора МГУ Васильева А. М. Причины его неявки неизвестны. Когда я узнаю их, я об этом проинформирую Специализированный совет». (Из рапорта Н. Я. Тихоненко ректору Сердюку В. В. Хранится в личном деле профессора Синюкова Н. С.)

Из докладной записки Н. С. Синюкова ректору Сердюку В. В.: «На основании Положения о порядке присуждения ученых степеней и присвоения ученых званий защита диссертации без отзыва научного руководителя состояться не может. Поэтому я сообщил официально оппоненту Васильеву А. М. о том, что ему приехать на защиту нецелесообразно».

«3 марта Н. С. Синюков сам привез из Москвы отзыв А. М. Васильева, 4 марта сын зарегистрировал его». (Из письма матери диссертанта М. Д. Константиновского на имя бывшего первого секретаря Одесского обкома партии тов. Ночевкина А. П.). Нужны ли к этому какие-либо комментарии?

Как известно, Ученый совет университета трижды рассматривал вопрос о переизбрании Н. С. Синюкова на должность заведующего кафедрой. Случай беспрецедентный.

30 июня 1988 г. в связи с переизбранием профессора Синюкова Н. С. на должность зав. кафедрой, бывший в то время деканом факультета профессор Плотников В. А. подал рапорт на имя ректора с просьбой об увольнении Н. С. Синюкова с занимаемой должности.

Синюкову Н. С., учитывая его профессиональный слух, была предложена должность профессора кафедр, и он подал соответствующее заявление. Приказом ректора № 1315 — 06 от 1 июля 1988 г. Н. С. Синюков с 5 июля 1988 г. назначался профессором той же кафедры.

А 2 июля Вы, Николай Степанович, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

В обоснование своей просьбы Вы сослались на заключение комиссии Госкомитета СССР по народному образованию, возглавляемой профессором Архангельским А. В. На основании заключения этой комиссии и Вашего письма И. Ф. Перегудову, председателю комиссии, написали заявление на имя министра Ф. И. Перегудова с просьбой: «...отменить решение Ученого совета Одесского университета от 29 июня 1988 г.

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО

УЖЕ ЗАКРЫВШЕМУСЯ СЪЕЗДУ

Дорогие товарищи депутаты!

Пишет вам избиратель, отдавший самое дорогое, что имел — свой голос. Он (то есть я), интересуется, достаточно ли компенсацию получил за это бесценное достояние?

Конечно, я не ожидал, что все сразу коренным образом изменится, в магазинах появится мясо, а талоны — наше главное завоевание — наоборот, исчезнут. Я не ожидал, что одесский язык объявят государственным, а примелькавшийся газетный лозунг заменят нашим любимым «Боже ж мой, чтоб я так жил!».

Но все-таки хотелось от Съезда чего-то большего. Существует, правда, старинная русская поговорка, что лучше меньше, да лучше. Но если бы это «меньше» на самом деле было «лучше»!

Один из немногих факторов, приятно поразивших зрителя этого незабываемого зрелища, — смелость дебатов. Мы наконец-то увидели, как люди с трибуны говорят все (или почти все), что думают, не опасаясь после этого отправиться по местам боевой славы Ермака Тимофеевича.

Правда, дорогие товарищи депутаты, немногие из вас говорили то, что думают сами. Большинство говорило то, что думают их непосредственные начальники. Ох уж эти начальники, такие упрямые и непосредственные! Если раньше они депутатов нам назначали, то теперь депутатов нам выбирают.

Сколько теплых, даже более того, горячих слов было сказано в адрес Минводхоза, Минфина, Министерства обороны! Сколько проникновенных бесед велось о генерале Родионове! Какой-нибудь японский самурай, оказавшись на его месте, послушал-послушал бы, выпил последнюю чашечку саке, взял синтай (меч такой у них, у японцев), да сделал бы себе хакари. Но, видно, у них все это проще.

Нынешний съезд выдвинул из себя комиссии. Дорогие депутаты, ответьте, пожалуйста, на вопрос, что будет, когда вас всех разберут по комиссиям? Если вы сразу не можете ответить, я советую — образуйте для решения этого вопроса комиссию.

А все-таки очередной Съезд продемонстрировал немалые достижения. Впервые в исто-

рии нашей страны юридическими вопросами стали заниматься юристы, экономическими — экономисты. А те, кто не имеет определенной специальности, их курируют.

Уважаемые наши депутаты! Я знаю, что вам досаждают неуместными просьбами — кто-то уже 15 лет не может устроить ребенка в ясли, кто-то просит пустить от его дома до ликеро-водочного магазина первую линию метро или хотя бы трубопровод, а кому-то просто нужно починить крышу. Это понятно — людям все легче жить, когда над ними не каплет. Я же (и думаю, ко мне присоединится по крайней мере миллион одесситов) обращаюсь к вам с мелкой, но для меня очень существенной просьбой. Нельзя ли в Одессе открыть свободную экономическую зону, или, говоря языком незабываемых пикейных жилетов, «порто-франко». Для вас ведь это ничего не стоит, а нам будет приятно.

Любимые всеми нами товарищи депутаты! Знаете ли вы, что деньги, конфискованные у взяточников, поступают в доход государства? Поэтому прошу вас, помянув себя ко всяким следователям по разным там важным делам, и построже к выбору Генерального прокурора. А то, боюсь, скоро весь доход нашего государства будет состоять из конфискованных денег.

Товарищи депутаты! Зря вы отказались уменьшить расходы на космические программы. Стоит ли за наши кровные пускать Штатам в глаза космическую пыль? Вспоминается одно старое русское выражение — «без штанов, зато в шляпе».

Товарищи депутаты, академики Сахаров, Сагдеев, Лихачев, Велихов, Заславская, Алексеев, Кудрявцев! А также несоюзная молодежь в лице московской группы депутатов!

В кои-то веки в Верховном Совете собралась специалиты! А то я ведь думал — вот так помру и не увижу, как страной управляют компетентные люди. Мы на вас надеемся! И если потребуется, я и все мои друзья еще не раз отдадим свой голос. Берите, для вас — не жалко.

Остаюсь с верой в светлое будущее

Александр РЫБАЛКА,
инженер НИЛ-15

ПОСТСКРИПТУМ

Время всерьез озадачило всех. Мы наблюдаем порой растерянность не только тех, кто только вступает на путь политической деятельности — молодых, еще недостаточно опытных народных депутатов, но и искушенных политиков. Постигая азы парламентской работы, те и другие, иной раз даже неосознанно, корректируют свою позицию, меняют стиль выступлений, отношение к оппонентам. Только живая работа, личная причастность к политической жизни страны не только в форме депутатской деятельности, но и в работе всевозможных общественных и так называемых неформальных организаций и объединений, в различных экологических, миротворческих, милосердных акциях; выступления в печати, на радио, телевидении и т. д. будут содействовать демократизации нашего общества, мобилизации всех здоровых сил по созданию правового социалистического государства через перестройку.

Не будем слишком строго судить молодого автора и топириться навешивать ярлыки, обвинять в непочтительности, развязности и т. п. Сегодня, когда — будем открытыми! — молодежи еще слабо включилась в перестройку, когда проявляется ее нигилизм и пессимизм, мы просто обязаны прислушиваться к каждому ее слову. Мы обязаны предоставлять ей трибуну, иначе молодые будут продолжать свои «тихие игры», самоустраиваясь от активного участия в политической жизни страны. Мы должны услышать голос молодежи, потому что гласность — это правда. Какой бы горькой она ни была.

Н. ЩЕРБАНЬ.

ПИШИТЬ НАМ:

270057, Одеса-Центр вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, 1-й поверх, кімната, 9.

ДЗВОНІТЬ: тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.